

**DEBRECEN MEGYEI JOGÚ VÁROS
EGYESÍTETT BÖLCSŐDEI INTÉZMÉNYE**

**KÁROLYI MIHÁLY UTCAI
TAGINTÉZMÉNYÉNEK
SZAKMAI SAJÁTOSSÁGAI**

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény általános információi	2
2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Károlyi Mihály Utcai Tagintézményében	2
2.1. Bölcsődei ellátás	2
2.2. Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások	3
3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői	3
3.1. Az intézmény bemutatása	3
3.2. Személyi feltételek	4
3.3. Tárgyi feltételek	4
4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei	5
5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma	8
5.1. Gyermekkép	8
5.2. Bölcsődei nevelés feladata	8
5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése	10
5.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	14
5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése	15
5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	16
6. Kiemelt szakmai célkitűzések	16
7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása	18
8. A bölcsőde kapcsolatrendszere	20
9. A tájékoztatás helyi módja	21

1. Az intézmény általános információi:

Az intézmény neve:	Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Intézménye
Az intézmény székhelye:	4024 Debrecen, Varga utca 23.
Működési területe:	Debrecen közigazgatási területe
Az intézmény Gyvt. szerinti besorolása:	Gyermejjóléti alapellátás
Az intézmény Gyvt. szerinti típusa:	Gyermekek napközbeni ellátása
A szolgáltató tevékenység formája:	Bölcsőde
A tagintézmény neve:	DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény
A tagintézmény címe:	4032 Debrecen, Károlyi Mihály u. 4.
A tagintézmény elérhetősége:	06 52/429-822, bolcsi16@net-portal.hu
Férőhely/ csoport:	156/12

2. Feladatellátás a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye Károlyi Mihály Utcai Tagintézményében

Az 1997. évi XXXI. Törvény (Gyvt.) értelmében bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani, ami a gyermek húsz hetes korától vehető igénybe. Az ellátás sajátos nevelési igényű gyermek, valamint korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelését és gondozását is biztosítja.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, bölcsődei ellátás keretében nevelhető, gondozható a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

A bölcsőde gyermejjóléti alapellátás keretében a gyermekek napközbeni ellátásán belül gyermekek bölcsődei ellátását, és a bölcsődei ellátottak részére nyújtott gyermekétkeztetéssel összefüggő feladatok ellátását végzi, emellett hosszított nyitva tartást és a bölcsőde nyitvatartási ideje alatt időszakos gyermekfelügyeletet biztosít.

2.1. Bölcsődei ellátás

A bölcsődei ellátás középpontjában a kisgyermek és a kisgyermeket nevelő családok állnak, ennek megfelelően nem csak a kisgyermek nevelését-gondozását, hanem az egész család támogatását célozza meg. Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet, a kisgyermek számára élményt nyújtó, aktív részvételre motiváló, tanulási lehetőségeket biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, az önállósági törekvések támogatása, a gyermek önbizalmának erősítése. Ezen túl a bölcsődei ellátás biztonságot és szakszerű nevelési-és gondozási helyzeteket jelent, személyre szabott, egyéni bánásmódot nyújtó kisgyermek nevelővel, aki minden helyzetben elérhető a gyermek számára.

2.2. Gyermek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások

Alapellátáson túli szolgáltatások:

Rugalmas, hosszított nyitva tartás:

Ezt a szolgáltatást a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekeknek és családjaiknak biztosítja a bölcsőde, a nyitva tartás idején túl. A szülők számára a rugalmas nyitva tartás igénybevételének feltételeit „Rugalmas nyitva tartás rendje” tartalmazza.

Erről a szolgáltatásról a szülők a bölcsőde honlapján és a bölcsődében személyesen tájékoztatást kapnak.

Időszakos gyermekfelügyelet

Családi nevelést támogató gyermekfelügyelet szolgáltatást biztosítunk, gyeden, gyesen lévő szülők gyermekei részére. Nyugodt, biztonságos környezetben, a kortársakkal való együtt játszás lehetőségét biztosítjuk szakszerű felügyelet mellett.

A gyermekfelügyelet szolgáltatása során figyelembe vesszük a kisgyermek nevelés-gondozás szakmai alapelveit, és gyakorlatát. A gyermekeket a bölcsőde nyitvatartási idején belül, előzetes jelentkezés után, szolgáltatási díj befizetése esetén fogadjuk. Igény szerint étkezési lehetőséget is biztosítunk térítési díj fizetése ellenében.

A bölcsődevezető a gyermekfelügyelet igénybevételéről és a befizetésekről nyilvántartást vezet. A szolgáltatást a gyermekek orvosi igazolás nélkül vehetik igénybe. A szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges, bemutatja a kötelező védőoltásokról szóló igazolást, illetve Egészségügyi Könyvet.

A szülők számára a gyermekfelügyelet igénybevételének feltételeit a „Gyermekfelügyelet rendje” tartalmazza.

Célunk:

A családokat támogató, az alapellátáson túli szolgáltatásainkkal (rugalmas nyitva tartás, gyermekfelügyelet) még jobban segíteni a debreceni családok életét. A szolgáltatások jó működéséhez elengedhetetlen a szakmai összefogás, az átgondolt, elsősorban a gyermekek szükségleteit, érdekeit figyelembe vevő szakmai munka.

3. Ellátandó célcsoport és terület jellemzői

A szolgáltatást igénybe vevő gyermekek a bölcsőde kertvárosi környezetéből érkeznek (Liget lakópark, Nagyerdő, Debrecen-Józsa), illetve a nagy cégek-intézmények dolgozóinak gyermekei veszik igénybe a szolgáltatást. Ezek a gyermekek a város minden pontjáról érkeznek a bölcsődébe. A családok a bölcsődében kialakult színvonalas szakmai munka, gyermek- és családközpontú szemlélet miatt szívesen választják az intézményünket. Ezért gyakori, hogy a családok második, harmadik, de többször előfordul, hogy negyedik gyermekük nevelését-gondozását is ránk bízák. Ez jelzés értékű a családok és a bölcsőde jó kapcsolatának alakulásához.

3.1. Az intézmény bemutatása

Bölcsődénk 1980 májusában nyitotta meg kapuját Debrecen város egyik nagy lakótelepén, az Újkertben, a Nagyerdő közelében. Tömegközlekedési eszközökkel, környezetkímélő 2-es villamossal, valamint a kiépített kerékpárutakon jól megközelíthető.

A személyautóval közlekedő családok számára ingyenes parkolás biztosított. Az intézmény lakótelepi környezetben található, a forgalmasabb főútvonalaktól távol, szép zöldövezeti környezetben, a lakótelep közepén, fákkal, füves területtel körülvett területen. Közvetlen szomszédságban található az Újkerti Manófalva Óvoda és a Bolyai János Általános Iskola.

Az intézmény pavilon rendszerű építmény, hat bölcsődei egységgel, 12 csoportszobával rendelkezik. A HEFOP-4.2.1-P.-2004 pályázat biztosította számunkra a lehetőséget egy gondozási egység korszerűsítésére és a bölcsőde akadálymentesítésére.

A bölcsőde több mint 40 éves, ennek értelmében indokolttá vált a családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése TOP-6.2.1.-16 kódszámú pályázat keretében a Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény felújítása is. A felújításra 2020-2021-ben kerül sor.

3.2. Személyi feltételek

A bölcsőde engedélyezett létszáma:

- 1 fő bölcsődevezető
- 26 fő szakképzett kisgyermeknevelő
- 6 fő bölcsődei dajka
- 1 fő szakácsnő
- 5 fő konyhai dolgozó
- 1 fő varrónő
- 1 fő mosónő

Egy gondozási egység két csoport szobájában 4 szakképzett kisgyermeknevelő, 1 szakképzett bölcsődei dajka látja el a nevelési-gondozási feladatokat.

A feladatellátás a bölcsődei dajkák és a technikai dolgozók aktív részvétele nélkül nem oldható meg. A konyha pontos feladatellátása nélkül zavar keletkezne a csecsemők és kisgyermekek napirendjében és az ételmezés folyamatainak szakszerűségében. Az utóbbi években az ételallergiában szenvedő gyermekek száma folyamatosan nő, diétás étkeztetést biztosítani tudjuk a bölcsődében. A bölcsődei dajkák segítik a kisgyermeknevelők munkáját, gondoskodnak a bölcsőde tisztaságáról, a higiénés szabályok betartásáról. Ez nagyon fontos az egészség megőrzése szempontjából. A mosodai dolgozók a textíliák szakszerű kímélő mosásáról gondoskodnak, ami segíti az esztétikus környezet kialakítását és az állagmegővást. A bölcsődei kollektíva erőssége, a jól képzett szakembergárda, vidám, pozitív életszemlélettel rendelkező, összetartó, jól terhelhető csapat.

3.3. Tárgyi feltételek:

Bölcsődénk épülete a típusbölcsődék építészeti jegyeit hordozza magában. 6 gondozási egység, 12 csoportszoba biztosítja a gyermekek ellátását. Tágas, világos játszósobákkal, nagy teraszokkal, szép kerttel rendelkezik az intézmény. Az épület adottságai lehetővé teszik, hogy minden csoportszobához közvetlen terasz kapcsolódjék. A teraszokon biztosítani tudjuk a csecsemő és típegő korú gyermekek szabad levegőn történő altatását. A teraszok burkolata tisztítható, fertőtleníthető, fagyálló. Minden terasz, árnyékoló ponyvával van ellátva. A játszóterek biztosítanak burkolt és füvesített felületeket, homokozót, szabályozható kevert vízzel, lefolyó rendszerrel kialakított pancsolót, valamint minőségi tanúsítvánnyal rendelkező, telepített játékokat a gyermekek számára.

A játszótéri eszközök biztonságosságáról szóló 78/2003.(XI.27.) GKM rendeletben foglaltakat tartjuk irányadónak. A tárgyi feltételeket úgy biztosítjuk, hogy azok a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják.

A csoportszoba berendezési tárgyai rögzítettek, a nyitott polcok minden gyermek számára elérhetővé teszik a játékokat. Mindig a legkisebbek magasságához választjuk a bútorokat. Figyelünk arra, hogy harmóniát árasztó színek és formák, anyagok vegyék körül a gyermekeket. Mindez megfelelő munkakörnyezetet nyújt a kisgyermeknevelők számára is. A játékeszközök kiválasztásánál szem előtt tartjuk a csoport összetételét, az egyes gyermekek igényeit, és az életkorhoz kapcsolódó jellemzőket. A kisgyermeknevelő a csoportszobában elhelyezett eszközöket a csoportba járó gyermekek fejlődéséhez, fejlettségéhez választja meg, szükség szerint cseréjéről is gondoskodik. Az elhelyezésre és a kivitelezésre is gondot fordít.

A bölcsőde játékkészlete megfelel az egészségügyi és pedagógiai szempontoknak. Minden tevékenységformához rendelkezésre állnak a megfelelő mennyiségű és minőségű játékszerek. A játékok kiválasztásánál fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyenek, balesetet ne okozzon. A játék színe, nagysága, formája keltse fel és tartsa ébren a gyermek érdeklődését, többfajta tevékenységre lehessen használni, legyenek más nemzetek szokásait tükröző játékok, biztosítsa a nemek közötti egyenlőség elvének betartását. Kivitelezése igényes legyen, fokozott használatra számítva készüljön. A játékok elhelyezése nyitott játékpolcon, tárolóedényekben (vödrökben, kosarakban) a gyermekek számára elérhető magasságban, a felügyeletet igénylő játékok a kisgyermeknevelő által elérhető polcon legyenek elhelyezve. Fontosnak tartjuk, hogy a tipegőcsoporttól kezdve állandóan elérhető magasságban legyenek elhelyezve az alkotó tevékenység eszközei: jó minőségű esőcsepp formájú zsírkréta, és a saját készítésű természetes alapú főzött gyurma, megfelelő firkálási felületek biztosítása pl. csomagolópapír elhelyezése a falburkolaton, A kiemelt szakmai célkitűzéshez igazítva minden csoportban változatos és többfajta gyermekhangszert biztosítunk a gyermekek számára.

4. A bölcsődei nevelés-gondozás célja, alapelvei

Szakmai tevékenységünkben arra törekszünk, hogy erősítsük a családok, és a bölcsőde jó kapcsolatát. Segítsük a gyermekeket minél több pozitív élmény átélésére, lehetőséget biztosítsunk a közösségben képességeik, egyéniségük minél szabadabb kibontakoztatására. Az ellátásnak összhangban kell lennie a gyermekek szükségleteivel. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, szokásait tiszteletben tartva és erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében, gondozásában. A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség kibontakoztatására, a személyes, a szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

A család rendszerszemléletű megközelítése

A gyermekek nevelését és gondozását úgy választjuk meg, hogy nem csak a gyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekintjük. A családok megismerését, megértését segíti a jól előkészített megtervezett családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás is. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, ahol nem csak a gyermek, hanem a család megismerését és megértését is kiindulópontnak tekintjük.

A kora gyermekkori intervenció szemlélet befogadása

Fontosnak tartjuk, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze, róla gondoskodó felnőtt elfogadását, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az

átlagos fejlődéstől. Ennek megfelelően a kisgyermeknevelő feladata, hogy a fejlődésbéli lemaradásokat, megtorpanásokat felismerje és jelezze. Úgy válassza meg a pedagógiai munkához kapcsolódó módszereket, eszközöket, hogy azok segítsék a gyermek fejlődését a hátrányok leküzdését.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A demokratikus nevelői légkör, az adekvát nevelési módszerek, az elismerés felkelti és erősíti a gyermek érdeklődését, tanulási vágyát. Ezért bölcsődénkben fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy a család és a bölcsőde megtalálja a gyermekek fejlődését támogató leghatékonyabb együttműködési formákat, amelyek a személyiség fejlődésére pozitívan hatnak. Következetes nevelői tevékenységgel – a család szerepének elsődlegessége mellett, a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával – egységes nevelési és gondozási elvek alkalmazásával dolgozunk minden nap.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

Bölcsődéi nevelésünk kiindulási pontja az a tény, hogy az ember mással nem helyettesíthető, egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermekeknek egyénenként változó testi és lelki szükségleteik vannak, melyek genetikai adottságaik, sajátos érési folyamataik, és a környezeti hatások egyaránt befolyásolnak. Tudjuk, hogy a 0-3 éves korú gyermekek, a fejlődés minden területen a legérzékenyebbek és a legkiszolgáltatottabbak. Fejlődésük szempontjából ez nagyon meghatározó időszak. A szeretetteljes egyéni bánásmódon alapuló bölcsődéi nevelés - gondozás kulcsfontosságú az értelmi és érzelmi fejlődésük szempontjából. Ezért kiemelten figyelünk szükségleteik kielégítésére, szokásaiknak és jogaiknak tiszteletben tartására. A kisgyermeknevelők a gyermekekkel végzett közös tevékenységek során szem előtt tartják a nevelés céljait. A korai nevelésben kiemelt jelentőségű a gyermekekben zajló spontán fejlődés támogatása.

Feladatunk:

- Ebben a korai időszakban minden fejlődésnek induló én funkciót, minden fejlődési területet érintsen (mozgás, beszéd, önállóság, autonómia, érzelem, értelem stb.)
- A gyermekben a különböző kompetenciák gyarapodása a lehető leghatékonyabban bontakozhasson ki.
- A kisgyermeknevelő mindig a gyermek megfigyelése nyomán szerzett tapasztalatokra építsen. Erre alapozva jelölje ki a célok elérését szolgáló feladatait.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A kisgyermeknevelő nagyon sokrétű munkát végez a gyermek szocializációs folyamatában, jelentős szerepet tölt be. Empátiája, toleranciája révén folyamatos segítőtjévé válik a gyermekeknek és szüleiknek. Kiemelt szerepet tölt be a testi-lelki egészség védelmével kapcsolatos értékek közvetítésében. A gyermekkel való együttlétük során személyiségük harmóniája illetve diszharmóniája modell értékűvé, azonosulási mintává válik a gyermek számára.

Biztonság, és a stabilitás megteremtése

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” kisgyermeknevelő-rendszer, felmenőrendszer, csoport-és hely állandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

Ahhoz, hogy a gyermek jól fejlődjön, ki kell ismernie magát az őt körülvevő világban, az események sorrendjében, mozzanataiban. Ezért kiemelt figyelmet fordítunk a napirend megteremtésére, az egyéni bánásmódot figyelembe véve a legkisebbeknek, illetve szükség szerint egyéni napirendet készítünk, a dolgozók munkarendjét ennek megfelelően tervezzük. A csoportok berendezését (elkerített játszóhely, hempergő, funkció sarkok stb.) a gyermekek igényeihez igazítjuk.

A fokozatosság megvalósítása

A fokozatosság a bölcsődei nevelés-gondozás minden területét érinti. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása a szülővel történő fokozatos beszoktatással kezdődik, de minden nevelési és gondozási helyzetben kiemelt figyelmet kell fordítani a kisgyermeknevelőnek ennek a megvalósulására. A kisgyermeknevelő folyamatosan egyeztet a társkisgyermeknevelővel és a szülőkkel a saját gyermekeik és a csoport gyermekeinek fejlődésével kapcsolatos változásokat, minden helyzetben szem előtt tartva a fokozatosság elvét.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A legkisebbek számára nélkülözhetetlen az egyéni bánásmód, melynek elvként és módszerként is érvényesülnie kell. Ez a kisgyermek nevelés lényege. Az első évben a legsérülékenyebb a gyermek, ezért segítő, támogató, „puha fészket” adó nevelői magatartást biztosítunk számára. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelő, és a gyermek kapcsolatához adott legyen a személyesség, a szeretet, az elfogadás. Ez elégíti ki a gyermek létfontosságú szükségletét, az érzelmi biztonság megtapasztalását. Az egyéni bánásmód megvalósításához elengedhetetlennek tartjuk, hogy a kisgyermeknevelő ismerje a gyermeket. Ehhez tisztában kell lenni a kisgyermekkor általános jellemzőivel.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozás és nevelés egységet alkot. A gondozási helyzetek a gyermek és a kisgyermeknevelő bensőséges kapcsolatára épül. Nálunk a professzionális gondozás, a szülővel történő fokozatos beszoktatással kezdődik. Megfigyeljük a gyermek és a szülő közötti intim helyzeteket, ennek megfelelően a szülő és a kisgyermeknevelő közösen alakítják ki a nevelés - gondozás folyamatát a gyermek együttműködésére, önállóságára építve. Figyelembe vesszük az egyéni fejlettséget, az igények különbözőségeit. A gondozás során a felnőttek a csecsemők és kisgyermekek szükségleteit elégítik ki. Az a mód, ahogy ez történik, éhségük, szomjúságuk csillapítása, pelenkaváltás, nyugodt alvás biztosítása, levegőztetés, aktív tevékenység lehetőségéről való gondoskodás, meghatározza közérzetüket, az őket gondozó személyhez, a környező világhoz fűződő kapcsolatukat.

A gyermeki kompetencia készítés támogatása

A gyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jut. Átéli a spontán tanulás örömét. Mi abban segítjük, hogy megerősödjék benne a világ megismerésének vágya. Szükségesnek tartjuk a fokozatosságot, a kialakítandó szokások és azok differenciálása tekintetében is. Építünk a gyermek nagyfokú utánzási készítésére és a példamutatásra. Kivárjuk a belső érés jeleit, hogy a gyermek képes legyen az elvárást végrehajtani. Építünk a gyermek együttműködésére, hogy ő is akarja végrehajtani kérésünket. Ehhez biztosítjuk a tárgyi feltételeket, elegendő időt hagyunk a gyermeknek a tevékenység gyakorlására. Törekszünk a jó pedagógiai légkör megteremtésére, a konfliktusok és frusztrációk csökkentésére. Fontosnak tartjuk a jó nevelési módszerek, eszközök alkalmazását. A nevelési-gondozási helyzetek során pozitív pedagógiai eszközöket alkalmazunk (elismerés, bátorítás, dicsérte stb.). Minden nevelési és gondozási helyzetben törekszünk arra, hogy a folyamatokat gazdag és kölcsönös kommunikáció kísérje.

5. Feladatellátás részletes szakmai tartalma

5.1. Gyermekkép:

Olyan gyermeket kívánunk nevelni, aki:

- harmonikusan, sokoldalúan fejlődő boldog gyermek,
- testileg és lelkiileg egészséges, szociálisan kompetens, nyitott az őt körülvevő világra, aktív és tevékeny.
- zene és mese szeretete észrevétlenül lopakodik a lelkébe, olyan élményekhez jut, amely felkelti zenei érdeklődését, szép iránti igényét.

5.2. Bölcsődei nevelés feladata:

A bölcsődei nevelés-gondozás legfontosabb feladata a bölcsődei ellátást igénybe vevő egészséges gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, a leghatékonyabb fejlődés elősegítése. Emellett segítjük a hátrányos helyzetű gyermek nehézségeinek és azok következményeinek csökkentését. Valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek támogatása a nevelés és gondozás folyamán.

A gyermekek napirendje és gondozása:

Fontos, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők közösen alakítsák ki a nevelés-gondozás folyamatát, a gyermekek együttműködésére, önállóságára építve, amelyben figyelembe veszik az egyéni fejlettséget, az igények különbözőségét.

A kisgyermeknevelő szakmai tudásával, felkészültségével segítse a szülőket abban, hogy a gondozási helyzetek valódi, közös örömforrássá váljanak. Úgy adjon tanácsot, segítséget, hogy az a szülő számára elfogadható legyen, és a pozitív gyakorlati tapasztalatok útján beépüljenek a nevelési-gondozási módszereikbe.

Ahhoz, hogy a gyermekek jól fejlődjenek, ki kell magukat ismerni az őket körülvevő világban, az események sorrendjében, mozzanataiban. Csak így tanulnak meg alkalmazkodni, csak így

értik meg mi történik velük és körülöttük; így lesznek aktív részesei a velük történt eseményeknek.

A csoport kisgyermeknevelői számára elengedhetetlen, a legkisebb feladatokat is a legapróbb részletekig kidolgozni, valamint a gyermekek számára biztonságos, egységes és helyes technikát alkalmazni.

Ezt segíti az életkorban azonos, de mégis különböző fejlettséggel, igényekkel rendelkező gyermekek számára a megfelelő, ugyanakkor rugalmas napirend kialakítása. Az ébrenléti idő alatti aktív tevékenység és pihenés ritmikus váltakozása által megszabott napirend az egyéni igények figyelembevételével, de mégis szervezett keretek között kerüljön kialakításra. Az gyermekek életében különösen fontos, hogy elegendő idő jusson valamennyi gondozási művelet nyugodt elvégzésére. A biztonság és a nyugalom elérésének érdekében nagy jelentősége van a sorrendiség kialakításának, mely az események előrelátását, az időben való tájékozódást, a kiszámíthatóságot biztosítja számukra.

A gyermekek szükségletei, igényei együtt változnak életkorukkal és fejlődésükkel (például: csecsemőkortól nő az ébrenléti idő, csökken az étkezések száma, változik a gyermekek mozgása, módosul a játékigénye stb.), így a szükségletek, igények módjának is az életkornak megfelelően változnia kell.

A gyermekek napirendjének módosítását a fejlődés, a szükségletek, az évszakok változása, valamint egyéb körülmény is szükségessé teheti, amelyet a kisgyermeknevelők egymással és a szülővel való megbeszélés alapján rugalmasan, körültekintően és megfontoltan módosíthatnak.

Étkezés:

A gyermekek táplálása a fejlődésüknek egyik legalapvetőbb kérdése. A táplálásnak, étkezésnek nem csak a gyermekek testi fejlődésében van nagy jelentősége, hanem az érzelmi élet, a szociális kapcsolatok alakulásában is. Az étrend mindenkor a gyermekek életkori sajátosságai alapján összeállított ételekből álljon, melyeket koruknak és fejlettségüknek megfelelő módon, és mennyiségben kapnak meg. Az utóbbi években folyamatosan nő a diétás étkeztetésben részesülők száma, ezért fokozott figyelmet igényel minden dolgozó részéről, hogy a gyermekek véletlenül se kapjanak olyan ételt, amire érzékenyek.

Alvás, pihenés:

A nyugodt, pihentető, optimális alvás nélkül elképzelhetetlen a gyermekek testi-szellemi fejlődése, a derűs, aktív ébrenlét. Ezért nagyon fontos, hogy minden gyermek egyéni igényeinek megfelelően pihenhessen, és ennek megteremtésében nagy szerepe van a rendszerességnek és a jól szervezett napirendnek. Az individuális különbségek a gyermekek alvási szokásaikban, annak mélységében, ritmusában is megmutatkoznak, így minden gyermek zavartalan pihenésének megszervezése hatalmas feladat. Fontos biztosítani a szabadban történő és a többszöri alvás lehetőségét, ehhez a tárgyi feltételeket is.

Öltöztetés:

A gyermekek napjának jelentős részét tölti ki, öltöztetés-vetkőztetés, pelenkacsere. A kisgyermeknevelőnek a szülőkkel közösen arra kell törekednie, hogy a gyermekek megszeressék és örömeiket leljék az együttműködésben, önállósodásban. Ehhez lehetővé kell tenni, hogy fejlettségüknek, kedvüknek megfelelően minél aktívabban vegyenek részt a gondozási folyamatokban.

Az öltöztetés során tisztaságra, szépérzésekre, ízlésre, rendszeretetre neveljük a gyermekeket.

A kisgyermeknevelő feladata:

- az öltöztetéshez megfelelő előkészítés,
- a gyermekek fejlettségéhez igazodó kényelmes ruházat kiválasztásában való segítségadás,
- az egyéni sajátosságok figyelembevétele,
- öltöztetés közben érthető, tiszta beszéd,
- valódi együttműködés kialakítása.

Mozgás:

A mozgás életszükséglet, elengedhetetlen feltétele a szervezet harmonikus és összehangolt működésének. A kisgyermeknevelők a csoportszoba tárgyi környezetének kialakításánál figyelembe veszik a gyermekek életkorát, egyéni szükségleteiket, és a lehetőségek figyelembevétele mellett biztosítják a biztonságos, a mozgásfejlődést segítő optimális környezetet és lehetőségeket. A napirend, a tárgyi feltételek, a gyermekek pozitív érzelmi állapota lehetővé teszi, hogy a gyermekek szabad mozgással, aktív tevékenységgel töltsék azt az ébrenléti időt, amit épp nem töltenek ki a gondozási műveletek. Nagy jelentősége van a mozgáskedv fenntartásának, amelyhez az érzelmi biztonság mellett elég hely (pihenő és játszó) és egyéb tárgyi feltételek, játékeszközök állnak rendelkezésre.

Levegőzés:

A szabad levegőn való tartózkodásnak többféle kedvező hatása van a gyermekekre, nem csak a testi, hanem érzelmi, értelmi fejlődésükre is, hanem a betegségek megelőzésében is nagy szerepet játszik. Az előnyök mellett vannak veszélyei is, amelyeket mindenkor figyelembe kell venni (hőség, erős szél, lehűlés, levegőszennyezettség).

Játék:

A játék a gyermekek életének egyik legfontosabb tevékenységi formája. A gyermekek a játék során tökéletesítik mozgásukat, fejlődik érzékelésük, észlelésük, ismereteket szereznek környezetükről, fejlődik értelmi képességük, figyelmük, akaratuk, gazdagodik érzelmük.

Családi napok, ünnepek:

A családokkal való kapcsolatteremtés fontos szakmai feladatunk. Minden év április első hetében nyílt hetet szervezünk, ezzel segítjük a szülők bölcsőde választását. Évente két alkalommal családi napot szervezünk, ahol a gyermekek együtt játszhatnak szüleikkel és a kisgyermeknevelőkkel. A közös élmények tovább erősítik a család és a bölcsőde kapcsolatát.

5.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

Feladatunk, hogy minél több lehetőséget biztosítsunk a szülőknek a bölcsődei életbe történő bekapcsolódásra, nevelési-gondozási módszereink megismerésére, a kölcsönös tapasztalatok megszerzésére.

A nyitottabb kapcsolat lehetőséget biztosít a kisgyermeknevelőknek arra, hogy szakmai tudásukat, a gyermekekről megszerzett ismereteiket megosszák a szülőkkel és olyan új módszereket keressenek a szülőkkel való kapcsolat során, amellyel a család megszerzett bizalmát tovább mélyítsük.

Mit jelent ez a gyakorlatban?

- A szülők érdeklődését mindig szívesen fogadjuk, telefonon, e-mailben, vagy személyesen.
- A fogadóórák időpontját rugalmasan kezeljük.
- Minden munkatársat felkészítünk arra, hogy a bölcsőde ajtaján belépő szülők, vendégek számára meghatározó az a személy, akivel először szembe találkoznak. Fontosnak tartjuk, hogy mosolygós, kedves és segítőkész magatartást tanúsítson minden dolgozó és a bölcsődébe belépő „vendéget” kísérje oda, ahol látogatásának célja megvalósulhat.
- A bölcsőde a családoké és az a célunk, hogy a családok használják az intézményt. A bölcsődei egységek területén minden ajtót nyitva tartunk, a szülők a fürdőszobát használhatják gyermekeik pelenkaváltásához, szükség esetén lemoshatják gyermekeiket, ahogy a kisgyermeknevelőktől látták. Reggeli érkezés után a gyermekek a szülőkkel mosnak kezet, ez is megkönnyíti az elválást. A délutáni átadásnál beléphetnek gyermekükért a csoportszobába, együtt befejezhetik a gyermek által megkezdett játékot. Közben információ átadására kerülhet sor a gyermekről.

Családokkal való szorosabb együttműködés

A szakmai munka színvonalát erőteljesen meghatározzák az együttműködési felületek is. Mert a gyermekek számára az a legjobb, ha a bölcsődei szakemberek és a család tagjai között a kölcsönös tiszteleten alapuló, bensőséges, egymás kompetenciáját tiszteletben tartó kapcsolat alakul ki, amelyben mindenki jól érzi magát és a kisgyermek nevelése-gondozása a legkönnyebb, a legeredményesebb.

Mi az együttműködésen a következőket értjük:

- egymás kölcsönös segítése,
- nevelési-gondozási feladatok összehangolása,
- gyermek személyiségformálásában való együttműködés,
- rendszeres közös tevékenység,
- vélemények egyeztetése,
- a különböző családi és bölcsődei nevelési tennivalók, problémák iránti kölcsönös érdeklődés, és a megoldás keresése.

Család-bölcsőde együttműködése

A bölcsődei nevelés-gondozás, a családi neveléssel együtt, azt segítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A gyermekek számára az a legjobb, ha a bölcsődei szakemberek és a család tagjai között a kölcsönös tiszteleten alapuló, bensőséges, egymás kompetenciáját tiszteletben tartó kapcsolat alakul ki, amelyben mindenki jól érzi magát és a kisgyermek nevelése-gondozása a legkönnyebb, a legeredményesebb.

A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában.

A kisgyermeknevelő, mint szakember szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó) etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A gyermek első természetes környezete a család. A szülők gondoskodása, szeretete, ami a gyermeket a családban körülveszi, csak neki szól. A bölcsődében minden más, mint amit eddig megismert. Helyzete egyik napról a másikra megváltozik, úgy, hogy a változás okát sem megérteni sem elfogadni nem képes. Bölcsődébe kerülését a szülők határozzák el, a gyermek akarata ellenére kerül az új helyzetbe.

A környezet változása, egy új viselkedésforma kialakítása a szervezet adaptációs mechanizmusának megfeszített tevékenységét igényli. Minél kisebb a gyermek, az alkalmazkodási mechanizmusok működése annál fejletlenebb. Tévhit, hogy minél kisebb a gyermek, annál könnyebb neki megszokni a közösséget. Egyes gyermekek látványosabb változások nélkül alkalmazkodnak az új helyzethez, másoknál sajátos tünetek jelentkezhetnek. Az, hogy a családból a bölcsődébe került gyermek beszoktatása hogyan zajlik, az a következő tényezőktől függ:

- a gyermek életkorától
- addigi élettörténetétől
- fejlődésétől, fejlettségi szintjétől
- nevelési és gondozási körülményeitől
- alapvetően meghatározza az új környezete

Ezek a tényezők megnehezíthetik, de meg is könnyíthetik a beszoktatást. A család és a bölcsőde jó együttműködésével, a gyermek mélyebb megismerésével, hasonló nevelési-gondozási feltételek megteremtésével, a fokozatok bevezetésével segíteni lehet a gyermeknek a bölcsőde elfogadásában, az új környezetbe való beilleszkedésében.

A bölcsődébe felvett gyermekek és szüleik tekintetében a kapcsolattartás jelenlegi gyakorlata:

- első látogatás a bölcsődébe
- beiratkozás előtti nyílt hét
- nyitó szülői értekezlet
- beszoktatást megelőző családlátogatás
- szülővel történő fokozatos beszoktatás
- egyéni beszélgetések
- közös rendezvények, ünnepek
- írásos formák: hirdetőtábla, családi füzet, e-mail
- fontos szakmai célnak tekintjük, hogy a bölcsődénk nyitottságával segítse a szülők felé a családi nevelés megvalósítását.

Az intézmény iránt érdeklődőknek már a bölcsőde választás időszakában, több alkalommal lehetőséget kell biztosítani a bölcsőde életébe való betekintésbe (nyílt napok, telefonos és személyes információnyújtás, honlapon történő tájékozódás, egyéni beszélgetés).

A nyitó szülői értekezleteken részletesen ismertetni kell a családokkal, a szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerét.

A nyílt hetek és a családi délutánok is lehetővé teszik ennek megvalósulását. A bölcsőde nyitottsága biztosítja a szülők számára, hogy aktív részesei lehessenek gyermekük közösségi életének és betekinthessenek a bölcsőde mindennapjaiba.

Az ellátásnak összhangban kell lennie a gyermekek szükségleteivel. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, és elismerése.

A szülők már igényeket fogalmaznak meg a bölcsődével szemben, amelyeket figyelembe veszünk a gyermekek fejlettségét, igényeit szem előtt tartva. Fontos feladatunk, hogy minél körültekintőbben szervezzük meg és biztosítsuk az együttműködés formáit. Ezért kiemelt feladatunknak tekintjük a család-bölcsőde kapcsolatának tartalmasabbá tételét, a személyhez szóló hangvétel kialakítását. Szakmai tevékenységünkben nagy figyelmet fordítunk arra, hogy erősítsük a családok és a bölcsőde jó kapcsolatát. Segítsük a gyermekeket és családokat minél több pozitív élmény átélésére, a gyermekeknek lehetőséget biztosítsunk a közösségben képességeik, egyéniségük minél szabadabb kibontakoztatására.

Családlátogatás:

A családlátogatás az első meghatározó kapcsolatfelvétel a család, a szülő, gyermek és a kisgyermeknevelő között. Lehetőséget biztosít a szülők és a kisgyermeknevelő kölcsönös ismerkedésére, a jó együttműködést szolgáló bizalom megalapozására. A családlátogatás nem csak a kölcsönös bemutatkozás, ismerkedés színtere. Ekkor nyílik lehetőség az első közös feladat megbeszélésére, mely a gyermek bölcsődei beszoktatását készíti elő. A kisgyermeknevelő részletesen tájékoztatja a családokat a szülővel történő fokozatos beszoktatási módszer előnyeiről. Fontos, hogy a kisgyermeknevelő tudatában benne legyen, hogy viselkedése, mozdulata, minden szava, megnyilvánulása, meghatározó a családdal való bizalomra épülő kapcsolat kialakításánál. Mi a családlátogatások időpontját úgy ütemezzük, hogy lehetőleg a család minden tagja otthon tartózkodjon, és a gyermek is ébren legyen, vagyis a késő délutáni órákra.

A bölcsődevezető segítségével minden gondozási egységnek el kell készítenie a családlátogatási és a beszoktatási tervezetet.

Családlátogatás alkalmával a kisgyermeknevelők részletesen megosztják a szülőkkel a beszoktatás lépéseit, és felkészítik a szülőt is a beszoktatásra. Megbeszélik, hogyan zajlik a napirend, és hogyan segíthetik mindketten - a gyermek egyéni igényeit figyelembe véve - az adaptáció folyamatát. Felkérjük a szülőt az üzenő füzet megnyitására, gyermekük bemutatása révén, mely a kölcsönös ismerkedés további eszköze lesz.

A családlátogatás során megszerzett ismeretek birtokában a kisgyermeknevelők felkészülnek a gyermek fogadására. A kiválasztott jel alapján előkészítik a gyermek gondozásához szükséges tárgyi feltételeket (kiságy, takaró, törölköző, fésű tartó stb.), és megtervezik a gyermek bölcsődei érkezését.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás:

A nevelési, gondozási feladatokba való bekapcsolódásra először a beszoktatás kezdetén van lehetősége a szülőnek.

A beszoktatás kezdetére a csoportban, de az egész bölcsődei egységben is, tudatosan össze kell hangolni a munkarendet, ami szorosan illeszkedik a gyermekek napirendjéhez. Az adaptáció

gördülékeny lebonyolításához szükség lehet munkarend változtatásra, ez tudatos tervezést igényel, ez segíti a kisgyermeknevelők által elkészített beszoktatási ütemterv.

A beszoktatás időszakában a szakmai elveket szem előtt tartva elfogadott, hogy rugalmasan alkalmazkodunk azokhoz a szokásokhoz, amellyel a kisgyermekek otthonról érkeznek. A bölcsődébe kerülésnek ugyanis nincsenek a gyermek szempontjából feltételei. Kezdetben a szakembereknek kell az egyéni bánásmód elvét figyelembe véve nyitni a családok felé, és a meglévő egyedi szükségleteket fokozatosan közelíteni az intézményi normákhoz.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás eredményeként általában megnyílik az út egymás kölcsönös elfogadásához, és ez előrevetíti a későbbi együttműködés eredményességét. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy ha lehetővé tesszük, hogy a szülők jobban beleláthassanak a csoport életében történő napi eseményekbe, a nevelési-gondozási módszerekbe, azzal a bölcsődei szakemberek elismertsége, megbecsülése és támogatása is nő.

5.2.2 Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A lelki egészség megalapozása a korai gyermekkorra tehető. A mentálhigiéné megalapozását minél korábban el kell kezdeni, optimálisan már a születés előtt, pl. az anya és a méhen belüli magzat kapcsolatának fejlesztésével. A bölcsőde a mentálhigiénés szemléletet befogadó intézmény ezért lehetősége van a lelki egészséggel kapcsolatos prevenciós tevékenységre.

A bölcsődében folyó nevelő-gondozó munka irányelvei a lelki egészség megőrzését tartják szem előtt. A szakemberek feladata a kisgyermek pszichoszomatikus fejlődésének megfigyelése, nyomon követése, dokumentálása. A gyermek harmonikus fejlődéséhez az egészséges és biztonságos környezet megteremtése. A kisgyermeknevelők kiemelt szerepet töltenek be a testi-lelki egészség védelmével kapcsolatos értékek közvetítésében.

Fontos a kisgyermekek életkorához és az évszakokhoz igazodó napirend, a csecsemők számára az egyéni napirend kialakítása. Az életkornak megfelelő egészséges táplálkozás, a játék, a mozgás, a szabadlevegőn való aktív és változatos tevékenység biztosítása. Fokozott figyelmet fordítunk a gyermekek folyadék szükségletének kielégítésére. A kisgyermek még nem érzi a szomjúságot, ezért a felnőtteknek kell gondoskodni a folyadékpótlásról. Mi ezt úgy valósítjuk meg, hogy rendszeresen kínáljuk a gyermekeket vízzel, nem csak az étkezésekhez kapcsolódóan, ezzel a későbbi folyadékbevitel helyes szokásrendszerét is kialakítjuk. Biztosítjuk a diétás étkezés lehetőségét, valamint a légúti megbetegedések megelőzésére a sóterápia használatát.

Somadrin terápia a bölcsődében

Magyarországon az idült légúti megbetegedések száma évről-évre növekszik és a statisztikai mutatók azt jelzik, hogy ezeknek a betegségeknek a megjelenése egyre fiatalabb életkorra tehető. Egyre gyakrabban találkozunk bölcsődés korú, tartós kezelést-gondozást igénylő kisgyermekkel.

A sóterápia a megelőzést szolgálja, illetve kiegészítő kezelésként használható. Bölcsődénkben sósobát alakítottunk ki, ahol sótéglák és a somadrin oldat párologtatása biztosítja a megfelelő klímát a betegségek megelőzéséhez, a jó egészségi állapot fenntartásához. A sósoba használatát tudatos tervezéssel beillesztjük a gyermekek napirendjébe. A gyermekek „saját” kisgyermeknevelőjükkel veszik igénybe. Az itt eltöltött idő alatt a kisgyermeknevelők előszeretettel kezdeményeznek mondókázást, éneklést, melyek által fokozottan érvényesül a somadrin jóhatás.

5.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A zenei nevelés a bölcsődében az érzelmi és a társas kompetenciák fejlesztésének eszköze. Kutatások bizonyítják, hogy a kora gyermekkorban már meglévő érzelmi és szociális készségeket a zenepedagógia eszköztára révén fejleszteni lehet. A közösségben megélt érzelemben gazdag zenei élmény, a társas kapcsolatok alakulására is pozitívan hat. A gyermeket a családban és a bölcsődében érik az első zenei ingerek és élmények, ezért fontos, hogy ezek a zenei alapok szakszerűek és jók legyenek.

- a gyermek és kisgyermeknevelője között a kötődés erősebbé válik
- növekszik a társas interakciók száma
- elősegíti a verbális és nonverbális kifejezőkészség fejlődését
- fejlődik a gyermekek érzelmi kifejezőkészsége
- a gyermeknek a ritmus hangszerek ismereteket, élményt biztosítanak

A zenei nevelés gyakorlati lehetőségei bölcsődei csoportjainkban:

A csoportokban rendszeresen használjuk a ritmushangszereket, amelyek felkeltik a gyermekek figyelmét, tapasztalatokat szerezhetnek a mozdulatok és hangzás összefüggéseiről. A mozdulatok hatására fejlődik a manipuláció, a finommotorika, a szem-kéz koordináció, az egyensúlyérzékelés. Figyelünk arra, hogy ne zajkeltés legyen, hisz az túlterheli az idegrendszerüket, hanem a zenei határ érvényesüljön. A hangszer használathoz szokásokat alakítunk ki: a gyermekek megtanulják, hogy hol van a hangszerek helye, figyeljenek egymásra, és várják ki egymást. A zenei neveléshez nálunk minden csoportban mennyiségileg és minőségileg is megfelelő hangszerek állnak a gyermekek rendelkezésére. Minden kisgyermeknevelő rendelkezik valamilyen hangszerhasználati tudással. Zenei ismereteiket folyamatosan fejlesztik, így sikerül megvalósítani bölcsődénkben fő szakmai célkitűzésünket a zenei nevelést. A zenei nevelést azért választottuk fő célkitűzésünknek, mert nincs a kisgyermekkorban fejlődésnek olyan területe melyre ne lenne hatással. A zenei nevelésnél is fontos a tervezés, felkészülés. Már a családlátogatás alkalmával információt gyűjtenek a kisgyermeknevelők, hogy milyen népdalokat, gyermekdalokat, ölbéli játékokat szeret, ismer a gyermek, hiszen ez segítheti a megnyugtatót. Az ölbéli játék, a testkontaktus a szeretet és az elfogadás kifejezése. Kisgyermeknevelőink folyamatosan fejezik ki érzelmeiket ebben a formában is a gyermekek felé. A zene és a mozgás kapcsolata is meghatározó már ebben a korban is. A gyermekek elsősorban érzékszervi és tapasztalatok útján szerzik a világról a benyomásait. Örömmel fogadják, ha játékkal kapcsolódunk a mozgáshoz, figyelembe véve életkori sajátosságait, mozgásfejlettségüket. Ilyenkor állítgatókkal, sétáltatókkal, táncoltatókkal teremtünk kedvet a változatos mozgásformák utánzásához (pl.: Áll a baba, áll..., Sétálunk..., Cini, cini, muzsika...). Az érzelmi intelligencia fejlesztésére, az érzelmek, hangulatok kifejezésére is használjuk a zenei nyelvet. A gyermekek nyelvi szinten még nem tudják pontosan kifejezni akarataikat, érzéseiket, annál inkább ki tudják vetíteni a zene adta lehetőségekkel (dinamika, ritmus, hanghordozás). Zenei önkifejezésüknek nem szab határt a társas közeg, hiszen még a szocializálódás kezdeti stádiumában vannak. Nem épültek be olyan szociális gáta, melyek feszélyeznék a spontán önkifejezésüket. Nálunk gyakran látni a csoportokban spontán dúdolgató, dinamikusan kalapáló, önfeledten táncoló gyerekeket. A nevelés során tehát tudatosan építhetünk a gyermekek személyiség formálásához a zenei nevelésre.

5.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A játéktevékenység a személyiségfejlődés tere és tükrözője. A játékban fejlődik a kisgyermek mozgása, megismerő funkciói, gondolkodása, kapcsolatteremtő képessége, érzelmi állapota. Ha megfigyeljük egy kisgyermek játéktevékenységét, képet kapunk személyiségfejlődéséről, arról, hogy hol tart, mi érdekli éppen, milyen családi környezetből jött, milyen tárgyi környezet veszi körül, honnan szerzi tapasztalatait?

Az értő kisgyermeknevelő szemek, a játéktevékenység megfigyelése során felfedezik a fejlődés elmaradását, ami következhet a nevelési módszerekből, a szociális hátrányokból, a társadalmi környezet kedvezőtlen hatásaiból. Fontosnak tartjuk, hogy kellő időben észrevegyük a személyiségfejlődésben keletkezett zavarokat, így tudatos fejlesztéssel, direkt élménynyújtással nagyobb odafigyeléssel korrigálhatjuk kompetencia határainkon belül azokat. Ehhez jól kell ismernünk a játéktevékenység fejlődési menetét. Ezt segíti a szakemberek szakmai felkészültség színvonalának emelése. Tudni kell, hogy az egyéni eltérések még nem a zavar jelei.

Meg kell látni a gyermek játéktevékenységében, hogy aktuálisan mire van szüksége, mi viszi előre a fejlődés útján? Igyekezni kell nyugalmat, biztonságot, helyet, időt és megfelelő eszközöket biztosítani. Ezek közül a feltételek közül kiemelném a játék tárgyakat, amelyekre évek óta nagy figyelmet fordítunk.

A játékeszközök kiválasztásánál mindig egyeztetjük az adott csoportra érvényes szakmai szempontokat és ennek megfelelően választjuk ki a játékokat. A szakemberek felismerik és támogatják a gyermekek kezdeményezését, önálló törekvésüket a játéktevékenységben, teret biztosítanak kreativitásuknak, pozitív, egyértelmű megerősítés közvetítésével.

A kisgyermeknevelők kezűgyessége és kreativitása nem ismer határokat, és saját készítésű játékokkal, képeskönyvekkel, bábokkal bővíti a csoport játékkészletét.

A tárgyi és szervezési feltételek mellett gondolnunk kell arra is, hogyha nincs a gyermeknek élménye az őt körülvevő világról, akkor nincs miből merítenie, nincs, ami a játékát elindítaná. Ezért fontosnak tartjuk, hogy minél több és változatosabb élményt nyújtsunk a gyermekeknek.

6. Kiemelt szakmai célkitűzések

Bölcsődénkben kiemelten foglalkozunk a zenei neveléssel, ezért ezt a területet választottuk fő célkitűzésünknek.

„A kicsinyek zenei nevelésének célja – a születéstől hároméves korig -, hogy a gyermek zenei érdeklődését felkeltse, érzékennyé tegye a környezet hangjai iránt, és az énekes játékkal, az együtt éneklés örömeivel érzelmeit gazdagítsa.” (Forrai Katalin: Ének a bölcsődében. Zeneműkiadó, Bp. 1986. 9. old.). A felnőtt szerepéről ugyanitt ezt olvashatjuk: „A nevelés tudatos helyzetteremtést jelent annak érdekében, hogy a gyermek egy fejlettebb szintre jusson, fejlődjön. A gondozónőnek nagyvonalakban egy évre meg kell terveznie a dalanyagot, a játékokat, az életkornak megfelelő helyzeteket, módokat. A bölcsődében így az énekelgetés tudatosan alkalmazott, érelemre ható nevelési forma, amely azonban mindig a spontaneitásra, a gyermekek önkéntes érdeklődésére és részvételére épül.”. (U. o. 10. old.)

Szakmai programunkat Kodály Zoltán zenepedagógiai koncepciójának alapelveiből és Forrai Katalin útmutatásaiból indítottuk el. Azok a tanítások, melyeket megfogalmaztak összhangban vannak a bölcsődei nevelés- gondozás alapelveivel, így mind a mai napig meghatározói az igényes kisgyermekkor zenei nevelésnek. Kodály Zoltán programja a zenei nevelés szerepét minden életkorra megfogalmazta. A méhen belüli fejlődés folyamán az anya nem csak a testét,

hanem lelkét, zenei ízlését, életérzését is átadja, mellyen keresztül a gyermek maradandó impulzusokhoz juthat (Kokas 1983). Így érthető milyen fontos család zenei kultúrája a kezdetektől. A csecsemő az első zenei benyomásait az anya személyes közvetítésével kapja. A kellemes hanginger, a dalok szép csengése, ritmusa, a kísérő mosoly, ringatás ezek együttese ebben a korban a gyermek fiziológiai jóérzésének kiváltói. A hang, a ritmus első benyomásai (altató, ringató, ritmikus höcögtetők) a bensőséges személyes kapcsolat megerősítését szolgálják. Ezeket a helyzeteket nálunk a kisgyermeknevelők beépítették a mindennapi nevelési munkájukba. A 0-3 éves kor közötti gyermekek zenei nevelés a befogadáson alapszik. A kisgyermeknek a zenei élmények befogadásához elsősorban személyes kapcsolatra van szüksége. Mi a zenei nevelés céljainak az örömszerzést és az élménynyújtást tekintjük. Igyekszünk a gyermeket körül venni zenei légkörrel, sok népdallal, gyermekjátékdallal. Ezt az életszakaszt alapozó jellegűnek tekintjük a későbbikere nézve, ezért fontosnak tartjuk a zene iránti fogékonyság kialakítását, a gyermek érdeklődésének, figyelmének felkeltését. A zene az egyik legfontosabb kifejező eszközünk a beszéd mellett, amellyel kapcsolatot teremthetünk. Általa közelebb kerülhetünk mások megismeréséhez, elfogadásához. Ezért az adaptáció időszak érzelmi nehézségeinek áthidalásához, feldolgozásához is segítségünkre lehet. A bölcsődés korú gyermekek verbálisan még nem tudják megfogalmazni problémáikat csupán érzéseik szintjén élik meg a nyugtalanító állapotokat. A bölcsődébe kerüléssel számtalan új, számukra idegen helyzettel kell megbirkózniuk, melyek nagy érzelmi megpróbáltatásokkal járnak: le kell válniuk szüleikről, idegen környezetben kell elfogadniuk ismeretlen felnőtteket, alkalmazkodni kell a csoportba járó gyermekkehez, és az addig megszokott napirendük is gyakran megváltozik. A kisgyermeknevelőink ilyenkor gyakran a zene feszültségoldó hatását is segítségül hívják a gyermekek megnyugtatóására. Gyakran alkalmazzák a dúdolást, a ringatást a vigasztaláshoz.

Arra gondoltunk, hogy fő célkitűzésünk mellett azokra a területekre fókuszálunk, ahol a gondozási helyzetek, valamint a család és a bölcsőde kapcsolata kerül előtérbe.

A kisgyermeknevelés elsődlegességének helyszíne a család. A zenében élő, énekelgető családtagok mind jelentősen hatnak érzelmileg a gyermekekre. Partneri szülő-kisgyermeknevelő viszony esetén pedig mi is hatással lehetünk a családokra. Fontosnak tartjuk, hogy a zenei nevelés területén mintanyújtással, értékközvetítéssel, zenei anyagok megismertetésével segítsük a családokat kultúrákövetítő szerepük betöltésében. Mondókákból, dalokból álló füzeteket készítünk a csoport faliújságára, melyek a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalokat tartalmazzák. A hangszerjáték iránt érdeklődő szülők, valamint a kisgyermeknevelők számára a kottaolvasás megkönnyítéshez színes kottafüzetet készít zenepedagógus kisgyermeknevelőnk az aktuális gyermekdalokból. A bölcsődei korosztály számára szervezett bölcsődén kívüli igényes zenei programok ajánlásával is segítjük a szülőket a minőségi együttlét eltöltésében például Kodály Filharmonikusok kisgyermekeknek szánt koncertjei, hangszerbemutatói vagy Gróh Ilona ringató koncertjei. A szülőcsoportos beszélgetések egyik témája a zenei nevelés kisgyermekkorban. Lehetőségeket biztosítunk a szülőknek (pl.: családi napokon), hogy betekinthesse a csoportban folyó zenei nevelésbe, közös éneklésre, zenélésre teremtünk alkalmat, ahol új dalokat, mondókákat tanulhatnak a meglévő repertoár mellé. Havi szinten szervezünk zenebölcsődei alkalmakat, ahol együtt zenélünk, énekelünk a gyermekekkel és családjaikkal. Intézményi szinten megalakul a Harmónia kórus, melynek vezetésében zenepedagógus kisgyermeknevelőnk is közreműködik és több munkatársunk is kórustag. Terveink között szerepel házi koncertek szervezése, ahol zeneiskolát végzett kisgyermeknevelők, zenész szülők és zenét tanuló testvérek örömezenélés koncertjét szeretnénk megvalósítani.

A zene személyiségformáló ereje tagadhatatlan, éljünk hát vele nap, mint nap, kisgyermeknevelők, szülők és gyermekek együtt, egymás segítve, egymásnak örülve, harmóniában.

Valósuljon meg hát az álom: „Legyen a zene mindenkié.”(Kodály Zoltán).

7. Szolgáltatást nyújtók szakmai felkészültségének biztosítása

Szakemberkép:

A kisgyermeknevelő nevelő-gondozó munkáját az Alapprogramra és a bölcsőde szakmai programjára alapozva végzi munkáját. Átlátja a kisgyermeknevelés rendszerét, képes a szakmai innovációra, a folyamatos megújulásra és fejlődésre. A bölcsőde nevelő-gondozó tevékenységéhez kapcsolódó tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, illetve azok képviselőivel kapcsolatban. Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepet, az együttműködés kialakítására. Egyenrangú partner a szakmai kooperációban. Tisztában van személyiségének sajátosságaival, reálisan értékeli szakmai felkészültségének szintjét, erősségeit és gyengeségeit, a fejlődés érdekében tudatosan tervezi saját szakmai jövőjét. Tájékozott az egészségvédelem, a családvédelem, és a családsegítés lehetőségeit illetően. Képes a gyermekek tiszteletére, elfogadására, szeretetteljes kapcsolat kialakítására.

A családokkal közösen képes a szakmai normáknak megfelelő együttműködési formákat kialakítani. A kisgyermeknevelő személyisége egyben munkaeszköze is, munkája rátermettséget igényel, ennek a személyisége a hordozója.

A kisgyermeknevelő gyermekszeretetét nem csak érzelem, hanem mindenkor a legjobb tudása szerinti gondoskodás, ráfigyelés, türelem, tapintat, tolerancia hassza át. Érzelmileg legyen kiegyensúlyozott, fizikai, szellemi, pszichés teherbírással, figyelemkoncentráció és megosztás képességével rendelkezzen. Legyen képes a nevelő-gondozó tevékenységével kapcsolatos önreflexióra és önkorrekciónak. Pozitív életszemléletével, vidám derűs személyiségével erősítse a csapatmunkát.

Képzés, továbbképzés, önképzés:

A szakmai felkészültség meghatározza a munka színvonalát, minőségét. A szakmai ismeretek bővítéséhez, a fejlődéshez szükséges a továbbképzés, önképzés, tanulás.

A szakemberek képzését továbbképzését egész életen át tartó folyamatnak tekintjük bölcsődénkben. Éves továbbképzési tervet készítünk, mely szerint, évente folyamatosan vesznek részt szociális és pedagógusképzéseken a kisgyermeknevelők.

A pedagógus besorolású kisgyermeknevelők kompetenciafejlődését egész pályafutásukat átszöven határozza meg, a pedagógusminősítési és előmeneteli rendszer. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet alapján a kisgyermeknevelők továbbképzési időszaka négy év. A továbbképzésre kötelezetteknek ebben az esetben, a képzettségi szintnek megfelelően a továbbképzési időszak alatt 60-80 kreditpontot kell megszerezniük.

Az új ciklus kezdetét nyilvántartásban dokumentáljuk. A minősített továbbképzések lehetőségeit, a kreditpontok megszerzése céljából rendszeresen figyelemmel kísérjük. Szakmai tapasztalatcsere céljából részt veszünk konferenciákon, szakmai napokon, óvodai rendezvényeken. A meglévő szakkönyvtárunkat önkéntes felajánlások segítségével is bővítjük. A szakmai munkánkhoz szükséges folyóiratokat, szakkönyveket rendszeresen megvásároljuk.

Az egymástól tanulás gyakorlata bölcsődénk egyik fontos minőségpolitikai célkitűzése, amely összhangban van az intézményi célokkal. Az intézményi keretek között folyó szakmai személyiségfejlesztés innovációs tervek alapján, szakmai munkacsoportok és külső szakemberek bevonásával egyaránt zajlik.

Kapcsolódunk az intézményi szervezetet érintő innovációs célokhoz, amely a tudásmegosztást, a belső kommunikáció fejlesztését, a feladat delegálását helyezi előtérbe. A koordinátori hálózaton keresztül jutnak el a szakmai információk a kisgyermeknevelőkhöz. Nálunk két kisgyermeknevelő segíti ezt a munkát. Az információ áramlás, már az infokommunikációs eszközök segítségével is történik. Intézményi szinten 3 munkacsoport működik. Bölcsődénkből 2 fő tagja a családpedagógiai munkacsoportnak, egy kisgyermeknevelő és a bölcsődevezető. A pedagógus életpálya munkacsoport munkáját pedig egy kisgyermeknevelő segíti.

Gyakornoki és terepfeladatok:

A bölcsőde gyakorlóterepként fogad kisgyermeknevelő szakos hallgatókat. A hallgatók szakmai fejlődésének támogatása elengedhetetlen a bölcsődei feladatellátásban.

A következő intézményekből fogadunk hallgatóka:

A Nyíregyházi Főiskola hallgatóinak gyakorlati képzésébe 2017-ben kapcsolódtunk be. Az ICMM Kft. 2010 óta, minden évben, OKJ-s képzés keretében, gyakorlati terephelyként a mi bölcsődénket választja, a csecsemő-és kisgyermeknevelő asszisztenshallgatók, gyakorlati ismereteinek a megszerzésére.

A gyakorlat célja:

A hallgató megismerje a bölcsőde működését, a korszerű nevelő-gondozó munkát, a kisgyermeknevelő szakmai kompetenciáit és feladatait. Az elméletben tanultakat megerősítse, fejlessze azokat a jártasságokat, képességeket, amelyek alkalmassá teszik az önálló munkavégzésre.

A bölcsődében dolgozó pályakezdő kollégák gyakornoki feladatai ellátásában szakmai segítői feladatokat is ellátunk.

A bölcsődevezető jelöli ki a mentor kisgyermeknevelőt, a bölcsődében legalább öt éve alkalmazott, megalapozott szakmai tapasztalattal, és megfelelő személyiségjegyekkel rendelkező kisgyermeknevelők közül. A mentor kisgyermeknevelő közvetlenül segíti a hallgatót és a gyakornokot a mindennapi tevékenységében.

Önképzés

Kiemelt célkitűzésünk a zenei nevelés, ezért figyelmet fordítunk a kisgyermeknevelők zenei képzésére. Folytatjuk a több éve elkezdett hangszeres képzését zenetanár segítségével. Szerencsések vagyunk, mert saját zenepedagógus kisgyermeknevelő erősíti a bölcsődei kollektívát. Nagy segítségére van a kisgyermeknevelőknek a hangszeres és ének tudásuk fejlesztésében emellett könnyen értelmezhető kottákat készít számukra. Rátaláltunk arra a debreceni vállalkozásra, aki saját készítésű fa hangszereket gyárt, és a javításukról is gondoskodik. Örömlőnkre szolgál, hogy minden kisgyermeknevelő rendelkezik furulyával, valamint minden bölcsődei csoportban van több metalofon is.

A szakmai feladatokat az alábbi módszerek segítségével kívánjuk megvalósítani:

A kisgyermeknevelők egymás gyakorlati munkáját megfigyelik, esetmegbeszéléseken a tapasztalatokat értékelik, tanácsadással, kölcsönös segítségnyújtással, a gyermekek nevelésével-gondozásával kapcsolatos feladatok jobbítása érdekében. Más intézményekkel való közös tapasztalatcsere feltételeit teremtyük meg, egymás munkájának megfigyelése, a tapasztalatok megbeszélése.

Nagy hangsúlyt helyezünk a képzésre, önképzésre, továbbképzésekre, zenei képzésre Támogatjuk és segítjük a továbbtanuló munkatársakat. Biztosítjuk számukra a konzultációkon és a terepgyakorlatokon való részvételt. Személyiségfejlesztő tréningeken elősegítik, hogy a kisgyermeknevelők megismerjék és fejleszthessék saját kommunikációs képességeiket.

8. A bölcsőde kapcsolatrendszere

Család

Fontos, számunkra, hogy a családok minél pontosabb és átfogóbb képet kaphassanak munkánkról, ezt segíti a szülővel történő fokozatos beszoktatás is. Elismerjük és előtérbe helyezzük a család kompetenciáját, hatékony nevelői magatartással mintát közvetítünk, közösségi élményeket biztosítunk. Olyan programokat szervezünk, amelyek lehetőséget adnak a szülővel történő személyes találkozásokra, nevelési, gondozási kérdések megbeszélésére.

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye tagintézményei

Fontosnak tartjuk a tagintézmények közötti kapcsolatok szélesítését, egymás munkájának megismerését. Az összehangolt szakmai munkával lehetővé válik, hogy szolgáltatásainkat közel azonos színvonalon tudjuk nyújtani. A közös szakmai napokon, programokon lehetőség nyílik a tapasztalatcsere, ötletek merítésére.

Óvodák

Célunk a szomszédságunkban működő Manófalva és Lehel Utcai óvodákkal a jó kapcsolat megtartása. Egmás munkájának, céljainak kölcsönös megismerése, megértése, amely segíti a bölcsődéből óvodába való átmenetet.

A Manófalva Óvodával és a Lehel Utcai Óvodával a közös tapasztalatcsere feltételeit már régebben megteremtettük, közösen segítjük a szülőket az óvodaválasztásban. Az óvónők többször meglátogatják azokat a gyermekeket, akik a csoportjukba kerülnek, és a szülőknek is lehetőséget biztosítanak a nyár folyamán az óvodai életbe való betekintésre. Minden évben mindkét óvodával együttműködési tervet készítünk.

ICMM Kft.

A bölcsőde terepintézményi feladatokat is ellát, az ICMM Kft. hallgatói 2011 óta töltik bölcsődénkben a szakmai gyakorlatukat. Ezért is tartjuk fontosnak a szakdolgozóknak a szakmai felkészültségét, ami meghatározza a munka színvonalát, minőségét. A kisgyermeknevelők elméleti és gyakorlati tudása lehetővé teszi, hogy mentori feladatokat lássanak el, segítsék a hallgatókat a gyakorlati ismeretek megszerzésében. A képző intézménnyel partneri kapcsolatot tartunk, kölcsönösen segítjük egymás munkáját.

9. A tájékoztatás helyi módja:

A bölcsődei ellátásról a szülők tájékozódhatnak az alábbi módon:

- intézményünk honlapján,
- személyesen a bölcsődében,
- beiratkozás előtti nyílt héten,
- tájékoztató, információs füzetekből,
- fogadóórán,
- telefonon, e-mailben.

Szakmai programunk a gyermek szeretetére, tiszteletére, elfogadására épül, melyet a jól felkészült szakembergárda felelősségvállalással valósít meg.

A gyermeknevelésben elsődleges és meghatározó a családi nevelés. A bölcsőde kiegészítő, segítő szerepet vállal, együttműködik a családokkal.

Ezért szervezünk minél több közös programot, melyek közelebb hozhatják a családokat a bölcsődéhez.